

Eindverslag

CAMINO ANDERS BEKEKEN 2018

Wandelen met een visuele beperking

Een pelgrimstocht naar Santiago de Compostela

*"Het meest essentiële zie je niet met je ogen, maar met je hart."
Uit Le Petit Prince van Antoine Saint-Exupéry.*

Camino Anders Bekeken 2018

Voor de vierde maal hebben we met Camino Anders Bekeken een pelgrimstocht gemaakt naar Santiago de Compostela, zes wandelaars met een visuele beperking en zes buddy's. De ervaring van de afgelopen 4 jaar leert dat de kracht van dit project is dat we wandelen op basis van gelijkwaardigheid en vertrouwen. We wandelen samen naar Santiago. De wandelaar en de buddy hebben hiervoor een eigen verantwoordelijkheid.

Gooien we mensen in het diepe, door te zeggen ga maar op pad, vertrouw op jezelf en de persoon waar je mee wandelt? De essentie van dit project ligt in samen onderweg zijn, hierbij grenzen verleggen, jezelf op een andere manier ontmoeten en leren dat je stap voor stap dichterbij Santiago de Compostela komt.

We hebben negen thema's benoemd voor Camino Anders Bekeken:

- samen op basis van gelijkwaardigheid
- een mentale en fysieke uitdaging
- met blindelings vertrouwen
- in beweging en buiten zijn
- anders bekeken, buiten bestaande context
- eigenheid en zelf je grenzen aangeven
- ontmoeten op het snijvlak van geven en ontvangen
- in het hier en nu, denken in mogelijkheden
- onderweg in een eigen ritme en genieten

Ieder thema komt aan de orde in deze 14 daagse pelgrimage.

In gedachten zijn we al bij de organisatie van CAB2019. Een bijzondere editie, want we gaan voor de vijfde keer op pad. Gesterkt door onze ervaringen en wat deelnemers ons meegeven. Hun motivatie en ervaringen staan hier beschreven.

Trots zijn we dat Jantina de Vries in de organisatie meeging naar Spanje. Zij was buddy in 2016 en aarzelde geen moment toen we vroegen of ze mee wilde organiseren. En voor 2019 gaan er weer nieuwe gezichten mee en gaan we in Nederland evenementen organiseren. Vermeldenswaardig is ook dat we in 2019 een ANBI-status hebben voor de stichting. Stap voor stap gaan we vooruit en groeit Stichting Anders Bekeken.

Dank je wel voor het vertrouwen.

Stichting Anders Bekeken

Séverine Kas

Sofie Mangnus

Gert-Jan de Hoon

Thema Camino Anders Bekeken 2018

We hebben ieder jaar een thema dat bij de groep past. In 2017 was het thema 'loslaten en vieren'. Vaak ontstaat het thema spontaan en wordt het verder uitgewerkt. Dit jaar nam de groep zelf het initiatief hierin. Lees hieronder uit de groepswhatsapp.

"Jouw woorden, maar ook het weekend, riepen bij mij 'nieuwe zijn' op. Niet nieuw als volledig blanco maar meer nieuw als in seizoenen. Je hebt het allemaal in je. De magnolia bloeit elk jaar weer. Schoonheid zit niet alleen in de bloem, maar ook in de vergankelijkheid en het vertrouwen dat er weer nieuwe seizoenen en bloeiperiodes komen."

"We lopen met elkaar de toekomst in, ervaren het nu, vandaag en straks met elkaar tijdens onze dagen in Spanje; en dat ieder vanuit ons eigen verleden. Voor mij zijn verleden, heden en toekomst sterk met elkaar verbonden, in vertrouwen dat iedere dag iets moois in zich heeft of zal hebben. Wij als groep maken al deel uit van elkaars geschiedenis."

"Na jullie verhalen moet ik denken aan de Koru, het ontvouwen varenblad, waarvan je het symbool veel tegenkomt bij de Maori in Nieuw Zeeland. De Koru geeft de kracht van een varenblad weer, die zich elk jaar opnieuw ontrolt. Het staat symbool voor de positieve verandering van nieuw leven, puurheid en kracht. Het wordt ook geassocieerd met sterke verbondenheid en zorg voor elkaar."

"Voor mij is de Koru ook altijd al speciaal geweest. Het is een prachtige vorm die ik voor iedereen in een tastbare vorm beschikbaar zou willen en kunnen maken. Volgens mij passen de termen groei, wedergeboorte, kracht, rust en vrede bij dit symbool. Wat ik mooi vind aan de Koru/varen is dat ik elke winter naar mijn potten sta te kijken waar ik varens in heb en elke winter denk ik: 'Wat kan hier nu nog uit voortkomen?' En elk voorjaar zie ik ineens dikke bruine en later groene knoppen ontstaan welke uitgroeien tot een prachtige frissgroene plant: elk voorjaar opnieuw."

"Om dit verbaal te maken zouden we per persoon een groene strook stof kunnen nemen en daar onze gedachten, wensen, dichtregels en/of inspiratie naar aanleiding van het thema op kunnen schrijven vooraf aan de tocht. Op de Camino in Spanje presenteert ieder zijn verhaal, rijgen we deze aan elkaar en rollen deze op. Vervolgens draagt elke dag iemand anders van ons de rol in zijn of haar rugzak. In Santiago rollen we deze uit op het plein en delen we het verhaal van Camino Anders Bekeken 2018. De Koru is dan ontvouwen door de reis die we met elkaar hebben gemaakt."

De Koru is aan elkaar bevestigd

Uitgebreide voorbereiding Camino Anders Bekeken

Je vraagt je soms af waarom we met zoveel mensen in de organisatie naar Spanje gaan? Is al deze voorbereiding die we treffen nodig? De informatie die we vragen van de deelnemers, heb je dat allemaal wel nodig? Deze vragen krijgen we geregeld en die stellen we ook iedere keer weer onszelf.

En dan blijkt hoe fijn en belangrijk het is om zo professioneel en nauwkeurig voorbereid te zijn. Om alle gegevens van deelnemers bij de hand te hebben. De medische achtergrond te weten, contactgegevens van thuis en zorgverzekeraars.

Een deelnemer voelde zich niet goed 's nachts en bleef herhaaldelijk overgeven. Wanneer maak je de keuze om een artsenspost te bellen? Na onderling overleg besluiten we dit 's morgens vroeg te doen. Met als resultaat een ambulance die 10 minuten later voor de deur staat en een deelnemer die naar het ziekenhuis van Santiago de Compostela wordt afgevoerd. Op hetzelfde moment staat de rest van de groep op het punt om te vertrekken om te gaan wandelen.

Dan besef je heel hard dat je zeker drie mensen in de organisatie nodig hebt. Er moet iemand zijn in het ziekenhuis om de deelnemer te begeleiden, maar je hebt ook organisatie nodig op de Camino en om de groep te begeleiden.

De deelnemer heeft uiteindelijk 4 dagen in het ziekenhuis gelegen met een voedselinfectie. Een bijkomstigheid was dat het op het eind van onze pelgrimstocht was. We kwamen steeds dichterbij Santiago en dus ook bij het ziekenhuis. Onze afstand werd letterlijk met de dag kleiner en maakte het gemakkelijker om op bezoek te gaan.

Dit soort dingen plan je niet, maar je probeert zo goed mogelijk voorbereid te zijn om in te spelen op situaties die onderweg ontstaan. Deze ervaring leert dat het voortraject van essentieel belang is in het hele proces. Het geeft ons de juiste motivatie om Camino Anders Bekeken 2019 met eenzelfde enthousiasme en grondigheid te benaderen.

HET TEAM: WANDELAARS MET EEN VISUELE BEPERKING

Pascal Wirken (1973) uit Rijen, Noord-Brabant.

Al vanaf mijn jeugd ben ik slechtziend. Op mijn 15e is me verteld dat ik binnen een jaar blind zou worden. Dat proces verliep in werkelijkheid trager. Heel langzaam is het lichtje uitgegaan. Sinds zes jaar ben ik arbeidsongeschikt thuis. Steeds weer moest ik stoppen met iets wat ik graag deed doordat mijn visus problemen gaf. Toen ik arbeidsongeschikt werd, keek ik er bijna naar uit om volledig blind te worden. Ik was moe van het steeds weer inleveren en steeds weer aanpassen. Daar wilde ik klaar mee zijn. Klaar met inleveren, en daarna weer op kunnen bouwen.

Motto: 'Grenzen kun je alleen verleggen als je ervaren hebt waar ze zijn.'

Zo'n twee jaar geleden viel de laatste lichtperceptie weg. Ik heb altijd gedacht dat ik, nadat ik volledig blind was geworden, de draad weer op zou pakken. Dit gebeurt echter niet. De situatie is zo dat ik thuis huisvader ben en meelift op de ervaringen van mijn vrouw en kinderen. Ik weet me goed te redden en kom de dagen aardig door. Ik zit vol realisme en positiviteit. Maar als ik eerlijk ben, ben ik mezelf kwijt.

Eenzijds ben ik vader en partner, en was ik een werknemer. Maar anderzijds zijn mijn visuele beperking en de gevolgen daarvan de rode draad door mijn leven. Ik ben niet mijn beperking, maar dat is wel waar anderen me altijd op aanspreken. 'Wat doet een blinde op de camping, hoe doe je dat?' 'Hoe kun jij een berg afwandelen?' 'Raak je dan de weg niet kwijt?' Mensen zijn verbaasd over wat ik wel kan, maar vinden het in eerste instantie vreemd dat ik niet werk. Hoe kan het weer gaan over wie ik ben en wat ik te bieden heb? Hoe kan ik me weer volwaardig voelen en tegelijkertijd een aantal dingen niet kunnen? Die basis wil ik weer terug.

Graag zou ik de draad weer oppakken. Nadenken over weer iets doen. Maar van alles houdt me tegen. Angst voor financiële consequenties, het mezelf niet gunnen, mezelf het soms niet waard vinden om dingen te ondernemen. Maar vooral ben ik bang om ergens enthousiast over te worden, ergens zin in te krijgen en dan opnieuw een teleurstelling als iets niet lukt. Ik heb al zo vaak het roer om moeten gooien vanwege mijn ogen; daar ben ik klaar mee.

Ik zit in een spagaat tussen 'het is wel goed zo' en een verlangen binnenin naar meer kunnen bieden. Ik zit vastgeroest in het thuisvader zijn, dat voelt veilig. Ik sta op een punt waarbij ik voor mezelf een nieuwe weg in wil slaan. Ik wil niet blijven zitten, ik wil vooruit. Maar ik durf niet en weet ook niet hoe. Ik hoop dat de Camino een kantelpunt in mijn leven kan zijn. Uit de setting thuis weg. Fysiek bezig zijn en daardoor de mentale vrijheid om met deze vragen bezig te zijn. Ik wil mezelf weer volwaardig voelen. Lef vinden om weer te durven hopen. En ondertussen een prachtige reis te beleven.

Zijn ervaring november 2018

Het is bijzonder om twee verschillende werelden, zij met en zij zonder een beperking, bij elkaar te brengen en op basis van gelijkwaardigheid een reis te laten te beleven. Dat je met totaal vreemden in een paar weken een band krijgt die je eigenlijk van te voren niet voor mogelijk houdt. Ik denk dat het kennismakingsweekend een mooie start was van onze tocht. Het contact groeide na dit weekend. Ook de dag dat mensen uit je eigen omgeving kennismaakten met de andere pelgrims was zeer positief. Het thuisfront kreeg daardoor beelden bij namen.

De eerste stappen in Molinaseca waren goed. Het was fijn om 'in te komen'. De eerste etappe was zeker niet te kort of te lang. Het leven als een pelgrim was avontuurlijk, eenvoudig, duidelijk en onstressvol. Je sliep waar je moest slapen. Eten waar je moest eten. Lopen waar je moest lopen. Praten waar je kon praten en stil zijn waar daar de mogelijkheid voor was. Het was voor mij een spiegel wat ik thuis miste en ook wat ik te veel heb en doe.

De aankomst in Santiago voelde vreemd maar ook erg goed. Je leeft ernaar toe om aan te komen. Maar aan de andere kant wilde ik niet aankomen. Het was ook mooi om te zien wat de andere pelgrims ervoeren en deelden.

Het meest inspirerende moment? Dat zijn er eigenlijk meer dan een. De openheid die iedereen gaf naar zichzelf en naar elkaar om emoties te tonen en om kwetsbaar te mogen zijn. Om de dankbaarheid die gevoeld werd door alle pelgrims. Het ervaren van het proces dat de groep doormaakte vond ik een zeer bijzondere ervaring.

Bij mij is er zeker iets in gang gezet. Ik ervaar op dit moment een vuurtje wat is aangestoken door de Camino. Ik durf weer te dromen. De angsten die mij in het verleden weerhielden om te dromen zijn op de achtergrond aanwezig. Ze zijn niet weg maar in plaats van dat ze me tegenhouden iets te doen zijn ze er om me scherp te houden. Op de voorgrond is het verlangen om te ondernemen, te dromen en risico's te nemen. Om weer het gevoel te hebben dat ik leef in plaats van overleef.

Het was heerlijk om weer thuis te komen. Maar na een paar dagen verlangde ik weer op de Camino te zijn. Ik ben in een hectische tijd naar Santiago gegaan. Maar ook weer thuis gekomen. Het heeft een paar weken geduurd om het op de rit te krijgen in mijn hoofd. Ik denk dat ik dat weer heb. Nu terugkijkend is een het een verrijking geweest voor mij maar ook voor mijn gezin. Het vanzelfsprekende wat ik dacht te zijn en voelen is niet vanzelfsprekend. Dank voor dit!

Toos Schippers (1952) uit Bussum, Utrecht.

Ik heb het syndroom van Usher (doofblind) sinds mijn jeugd, dit is een progressieve oogziekte. Mijn ouders bleken allebei drager van dit syndroom, ik heb het, gelukkig niemand anders in de familie. Ik ben inmiddels bijna blind. En ook nagenoeg doof, mijn gehoorverlies wordt gelukkig voor een flink deel gecompenseerd door twee cochleaire implantaten (CI's).

Motto: 'Grenzen verleggen op nieuwe wegen.'

Zeker sinds ik met pensioen ben, is mijn leven ondanks de zware zintuiglijke beperkingen, aardig comfortabel. Veilig ingebed in mijn fijne netwerk. Toch kriebelt er soms iets. Veel dingen waar ik intens van heb genoten, zoals visueel genieten van mensen en natuur observeren en verre reizen, kunnen niet meer. Tijd dus om nieuwe wegen in te slaan, ook buiten mijn comfort-zone. Meer en andere dingen durven en doen! De Camino lopen past daar perfect bij!

Zolang ik over de Camino heb gehoord en gelezen heb ik het sterke verlangen deze tocht eens zelf te lopen. Maar eerder heb ik mij voor de Camino Anders Bekeken niet aangemeld omdat ik niet alleen heel slecht zie, maar tot halverwege verleden jaar ook heel slecht hoorde. Ik vreesde dat ik daardoor te weinig uit de tocht zou kunnen 'halen en brengen'. Door een tweede cochleair implantaat (CI) kan ik weer veel beter horen en verstaan, en dus goed communiceren, ook in een groep.

De laatste jaren ben ik behoorlijk gegroeid in het leren leven met een ernstige visuele en auditieve beperking. Daardoor is er veel meer ruimte voor gelijkwaardige contacten en het ervaren van reizen vrijwel zonder zicht. Het laatste stukje zicht ben ik momenteel aan het verliezen. Dat is soms hard, en de camino biedt vast een mooie gelegenheid om verder te komen in de aanvaarding. Met veel belangstelling heb ik kennis genomen van de ervaringen van mensen die de tocht eerder hebben gelopen. Ik heb het sterke gevoel dat dit nu mijn jaar is.

Ik denk dat ik door mijn levenservaring en levenslust een positieve bijdrage kan leveren aan het groepsproces en de sfeer. Ik laat daarvoor graag mijn veilige en vertrouwde thuishaven (inclusief geleidehond) tijdelijk achter, en ga blijmoedig als pelgrim op pad naar onbekende verten met voor mij nieuwe mensen. Ik hoop en verwacht dat die snel als vrienden in een team zullen voelen om er samen iets moois van te maken. Dat levert ongetwijfeld veel gezellige momenten en ontmoetingen op, maar ook reflectie, persoonlijke groei en spirituele ervaringen.

Haar ervaring november 2018

CAB2018 was voor mij onvergetelijk en prachtig.

Hoe ben je eraan begonnen met de voorbereiding?

Fysiek geoefend door kilometers te maken met bekpakking en onderwijl diepgaande gesprekken te voeren met mijn wandelmaatjes in Nederland. Ook boeken en artikelen over de Camino gelezen.

Hoe voelden de eerste stappen in Molinaseca?

Een heerlijk gevoel van: nu is het eindelijk begonnen en het voelt al meteen goed.

Hoe was het leven als een pelgrim met verblijf in de herbergen, je eigen rugzak dragen, menu de peregrino, samen op pad met je buddy/wandelaar?

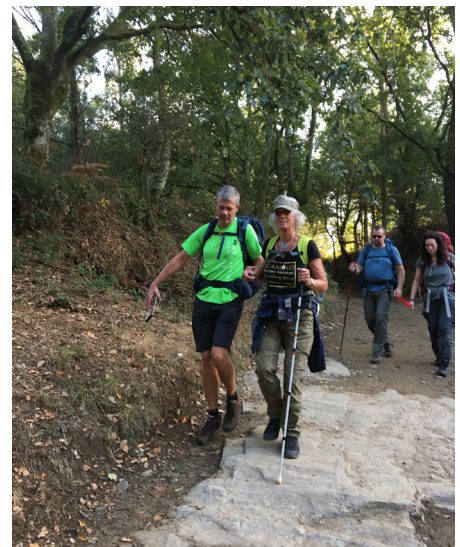
Op slaapzalen was het leven zoals ik al had verwacht buiten mijn comfortzone en maakte mij een stuk afhankelijker dan in een eigen kamer. Maar dat hoorde er voor mij wel bij. Het lopen met de verschillende buddy's heb ik als veilig en inspirerend ervaren.

Hoe was de aankomst in Santiago?

Indrukwekkend en emotioneel.

Wat is je meest inspirerende moment of ervaring?

Mijn Camino was een aaneenschakeling van hoogtepunten: het lopen en teamwork met de buddy's, de plezierige sfeer binnen de groep, de vertrouwelijke gesprekken 1 op 1 en in de groep, de ontmoetingen met de Spaanse bevolking en andere pelgrims en de natuurbeleving.

Het thema was groeien/ontwikkelen en dat hebben we middels de koru weergegeven en meegedragen, hoe kijk je nu terug op het moment dat we deze aan elkaar maakten?

Als hier bedoeld wordt het bespreken van de viltjes in de groep, dan was dat een indrukwekkende en emotioneel geladen groepssessie.

Wat heb je 'geleerd'? Is er iets in gang gezet?

Ik ga absoluut door met het lopen van langere afstanden in combinatie met diepgaande gesprekken met medewandelaars. Verder heb ik me ook in contacten met de buddy's veel meer medemens dan visueel gehandicapt gevoeld, en dat was ontzettend fijn. Ook heb ik geleerd dat ik mentaal en fysiek meer aankan dan wel eens gedacht.

Hoe was het om thuis te komen?

Heerlijk, maar wel even schakelen tussen twee "families".

Wat vind je het succes van Camino Anders Bekeken?

De onderlinge verbondenheid en vertrouwen, terwijl we samen met veel andere pelgrims onderweg zijn in veelal prachtige natuur.

Annet Fokkens (1965) uit Borger, Drente.

Links ben ik nagenoeg blind (rechts bovenin een klein streepje licht dat invloed heeft op de rest van mijn zicht: wazig en gedeeltelijk dubbelzien). Rechts heb ik 20-30% zicht met een gezichtsveld van 60 graden. Brievenbusvisie, waarmee ik een klein spleetje, dichtbij, scherp kan zien. Ik zie geen diepte en heb veel contrast nodig en ik ben gevoelig voor (fel) licht.

Motto: 'Alles eruit halen wat erin zit!'

Ik kwam Camino Anders Bekeken 'toevallig' tegen op Facebook, bijna twee jaar geleden. Ik dacht meteen: dit is voor mij. Het zal zwaar worden, ploeteren, janken, lachen, praten, zingen, zwijgen, maar deze kans laat ik me niet voorbij gaan. Het leven is zo kort, zo fragiel, zoals ik zelf ervaren heb. Ik pak alles aan wat mijn hart raakt en waar ik blij van word.

Ik heb een bijna doodervaring gehad op de operatietafel, tijdens een transplantatie op 10 maart 2014. Dit heeft mijn leven voorgoed veranderd. Heb duisternis gezien, heb letterlijk het licht gezien, en tussen deze bedrijven door, heb ik mijn zicht gedeeltelijk verloren (zuurstof tekort). Ik weet wat het is om te vechten (voor mijn leven). Ik weet wat het is om op een vierkante meter te moeten leven (ik heb plusminus 8 maanden in een ziekenhuis-bed gelegen). Ik weet wat het is om totaal geen privacy meer te hebben. Ik weet wat het is om keihard te revalideren. Heb opnieuw moeten leren praten, eten, lopen, als een baby. Ik weet wat eenzaam voelen betekent en hoe het is om 10 maanden lang niet bij je gezin, familie, vrienden te kunnen zijn.

Ik weet wat tegenslag is; ben je opeens slechtziend! Hoe ga je daar mee om? Ik ben mij zeer bewust van het feit dat ik letterlijk een nieuw en ander leven heb gekregen. Een tweede kans die niet iedereen krijgt. Ik ben alleen maar dankbaar voor het feit dat ik het überhaupt heb overleefd en dankbaar voor de dingen die ik nog wel kan.

Het is tijd om te helen, tijd om mijn traumatische gebeurtenissen achter met te laten. En juist het spirituele vlak van deze reis spreekt mij enorm aan. Ik wil helen, ik wil groeien, ik wil dichterbij mijn echte gevoelens komen. Niet meer bang zijn, voor dat irritante stemmetje in mijn hoofd, die je constant doet twifelen en klein maakt. Nee, genoeg! Ik vind het doodeng en daarom schrijf ik mij in. 'ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan'. Ik hoop met meer zelfkennis terug te komen, mijn pijn achter te laten. Terug te komen bij je diepste zijn, terug te komen met een heleboel nieuwe vrienden en een onvergetelijke reis en ervaring rijker. En om dit mee te nemen naar mijn gezin, familie, vrienden en omgeving, en om dit alles en mezelf uit te delen.

Haar ervaring november 2018

Ik vond het een bijzondere en mooie ervaring. Het was heel onwerkelijk om daadwerkelijk op de plek te zijn waar je zo hard voor gewerkt en naar toegeleefd hebt. Ja echt heel gaaf! Al revaliderende/wandelend ben ik begonnen. Ik vond gedurende het revalideren, het wandelen zo leuk, dat ik door ben gegaan met trainen. Kilometers maken en trainen met backpack. Heb veel aan fitness gedaan en daarnaast nog krachttraining. Medisch gezien heb ik er persoonlijk veel tijd voor uit moeten trekken om in goede conditie te komen, maar het was de moeite meer dan waard. Want ook dat heb ik als een bijzondere reis ervaren, het hele proces naar de Camino toe.

Ik was eigenlijk niet zo verrast door het pelgrimsleven zelf. Had me er wel op ingesteld. Ik ben er open in gestapt en zag wel wat er op mijn pad kwam. Mijn rugzak dragen vond ik geen probleem, ik voelde hem eigenlijk niet eens, omdat je zo geconcentreerd met je pad bezig bent. Het inpakken duurde een dag of twee voordat daar een beetje structuur in kwam, maar ging daarna eigenlijk heel goed. Het eten was op zich goed, al miste ik soms wel wat verse groenvoer en mijn zo geliefde yoghurt met muesli. Ik was niet zo bezig met wie mijn buddy zou zijn, ik hoorde het de volgende dag wel. Juist door het rouleersysteem leerde je iedereen wel beter kennen. Dat vond ik wel mooi. Ik heb mij ook geen enkel moment onveilig gevoeld, dus voor de buddy's een groot compliment en goed gedaan! Eigenlijk geen buddy's, maar één met de groep. Dus dat zegt genoeg.

De aankomst in Santiago was voor mij persoonlijk toch een teleurstelling. Tijdens de aankomst lag ik namelijk in het ziekenhuis van Santiago, vanwege een voedselinfectie. Dus dat was echt een flinke domper. Maar ik ben heel goed begeleid door Gert-Jan en Carla. Dat voelde heel goed. Nogmaals heel veel dank daarvoor! Zo dichtbij en toch zo ver weg, maar met ongeveer 150 km in de beentjes heb ik mijn Camino toch goed kunnen afsluiten. Woensdag, een dag voor vertrek naar Nederland kreeg ik ontslag en kon me dus gelukkig nog een dag bij de groep voegen. Samen met Gert-Jan heb ik mijn compostela opgehaald en heb ik een persoonlijke tour door de stad en kathedraal gehad. Zeer veel dank daar-

voor Gert-Jan! Mijn motivatie om mee te gaan met deze CAB, begon met 'ziek zijn' en mijn Camino eindigde met 'ziek zijn'. Voor mij is de cirkel rond en kan ik het achter me laten en met mijn reis doorgaan.

Het meest inspirerende moment was toch wel het uit handen geven van mijn zo geliefde en 'veilige' wandelstokken, het vertrouwen geven en vrij de stappen te zetten aan het simmetje. Daarna nog een stap verder: zonder sim! Van voorzichtig scharrelen naar doorstappen in de nabijheid van mijn buddy. Het voelde als een bevrijding. Ik zie het als een metafoor voor de rest van mijn persoonlijke ontwikkeling en groei. Het vertrouwen geven en daardoor ontvangen. Vertrouwen op mezelf, mijn voelen. En heb ontdekt dat ik nog heel veel kan en mag groeien. Het Korumoment was enorm emotioneel. Voor mij persoonlijk een bijna magisch moment: open, veilig, emotioneel, stuntelig, haperend, de pijn voelend van iedereen. Heel bijzonder en mooi.

Ik vond het heerlijk om weer naar huis te gaan. Heel bizar ook wel weer. Genieten van de echt kleine dingen (wat je gewend was van het eenvoudige pelgrimsleven), je eigen bedje, de ruimte in je huis, je privacy. Wat kun je blij zijn met weinig, dat heb ik nog eigenlijk nog steeds. Blij om iedereen weer te zien. En nog steeds elke morgen wakker worden en denken aan de Camino.

Ik wil zeker dit nog zeggen. Ik ben enorm geraakt door de zorg die er voor elkaar was. Vooral in de moeilijke momenten, emotionele momenten. Het omzien naar elkaar. Ik heb dat als zeer veilig en als thuis komen ervaren. En het positief meedenken vond ik ook erg fijn!

Dank jullie wel allemaal voor deze onvergetelijke Camino!

Amory Geerling (1967) uit Monnickendam, Noord-Holland.

Ik ben bijziend vanaf mijn geboorte en bijna blind sinds een jaar of twee. Ik neem nog wel iets waar, maar praktisch gezien, is het het best om mij als blind te beschouwen.

Motto: 'De wereld gezien, mijzelf gemist. De wereld gewist, mijzelf te zien.'

Ik hoorde voor het eerst van de Camino toen in de jaren tachtig een voormalig leraar, en goede vriend van mij, er enkele maanden zijn schoenen en moreel op stukgelopen heeft. Hoewel ik niet echt uit de voeten kon met het fenomeen wandelen, is het beeld van de man met rugzak die alleen op weg is naar de volgende kilometer mij altijd bijgebleven. Enigszins geromantiseerd, maar zeker niet ontdaan van de geestelijke worsteling die de man met zichzelf had.

Pas jaren later heb ik schoorvoetend het wandelen zelf ontdekt. Enigszins zoekende in mijn eigen leven, bleek de benenwagen, naast een fysiek aangenaam, een uitstekend vehikel te zijn om de plooiën glad te strijken als het vel iets minder goed om je heen zit. Zodoende werden de afstanden steeds groter, werd de rugzak steeds vaker omgegord en leidde de paden menigmaal over de bergen. Met zeer veel voldoening. En zoals het de rechtgeaarde wandelaar betaamt, werden het plezier van de inspanning en de medicinale werking, gesterkt door de herinnering, vertaald in de wens ooit de Camino te volbrengen. Wellicht tegen beter weten in, want inmiddels had ik al een enigszins kippige kijk op de wereld en bleek deze progressief.

De laatste jaren is mijn zicht gestaag teruggelopen. En inmiddels is er nog maar weinig tot nut over. Dat is een ongemakkelijke weg geweest, niet zozeer omdat ik nauwelijks meer iets zie, dat mis ik niet echt, maar omdat het praktisch erg onhandig is. Daardoor ontstaat een bepaalde afhankelijkheid en moet ik steeds vaker mensen vragen om dingen voor mij of met mij te doen. Daar loopt het voor mij mis, mensen vragen iets voor je te doen, betekent dat je jezelf gunt ruimte in te nemen en dat blijkt een vaardigheid die ik minder goed beheers. In de praktijk betekent dit dat ik nog veel te veel zelf blijf doen en, vooral, dat ik mij dingen onzeg om mij achter de veiligheid van het niet doen te scharen.

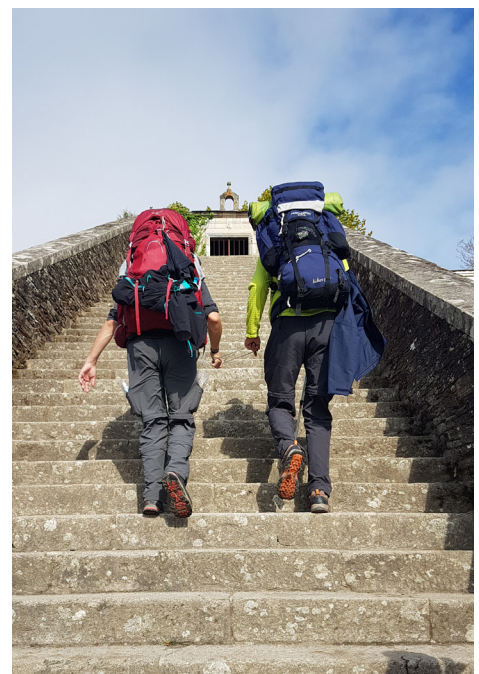
Daarom ga ik graag mee met Camino Anders Bekeken, juist omdat de neiging zo groot is om te kiezen voor het comfortabele niet doen. Twee weken op pad in een onbekende omgeving, met onbekende mensen onder een zekere afhankelijkheid, zal ruimte technisch een behoorlijke uitdaging voor mij zijn. Daarnaast bieden de wandelingen een fijne gelegenheid om dit inzicht te laten zinken en wellicht enige verheldering te brengen. Wellicht via persoonlijke gedachten, wellicht via gesprekken met anderen. Uit ervaring weet ik dat groepsreizen met onbekenden openheid bevordert en over het algemeen een bijzondere dynamiek hebben. Los van dit ruimtelijke inzicht, zou met het lopen van de Camino uiteraard ook een lang gekoesterde wens in vervulling gaan.

Wat ik al met al met de Camino hoop te bereiken, is dat ik een stapje dichterbij het emotionele weten kom van wat ik rationeel al weet, dat de mensen om je heen het juist fijner vinden als jij jouw ruimte in durft te nemen.

Zijn ervaring november 2018

De Camino is voor mij een heel bijzondere ervaring geworden. Een ervaring die begon toen ik bibberend de telefoon opnam, het verlossende woord consumeerde en na een beleefde afronding van het gesprek juichend door de kamer sprong. Een ervaring die zich in Oosterbeek al ontpopte tot iets wat wel eens heel mooi zou kunnen worden. Een fijne groep mensen, mooie verhalen, een uitstekende sfeer en vooral heel veel wandelenthousiasme. Kan een reis beter beginnen?

En de reis begon, in tegenstelling tot een normale reis, waar je hopelijk vreugdevol naar uit ziet, is de Camino een reis waar je naar toe werkt. Je loopt daadwerkelijk twee weken in Spanje, maar de eigenlijke reis duurt drie maanden. Maanden waarin je braaf je wandelprullaria, al dan niet na app-consult, verzamelt en er zorg voor draagt dat je genoeg kilometers in de benen hebt, wat met een enigszins kippige wereldvisie stiekem nog een behoorlijke queeste is. Echter wel een queeste die erg veel voldoening schenkt wanneer de rugzak adequaat gevuld klaar staat, je de wandelschoenen ijverig met nieuwe wandelvrienden hebt ingelopen en onverwacht zelfstandig vele kilometers langs recreatiepret en hondenuitlaatjoliht hebt geslenterd! Nog geen weet van een gele pijn, toch al vruchten geplukt.

Hoe bijzonder is het dan om na drie maanden op het plein in Molinaseca te staan, de rugzak om te hangen en door het straatje te lopen wat op de heenweg slechts de route naar het terras was, maar waar je op de terugweg in ene de Camino loopt. Onderweg naar een ander plein dat een klein uurtje eerder drie uur achter je lag en nu twee weken voor je. Te ver weg om over na te denken en voor je het weet zit je in het ritme van stap voor stap, ergens in het achterhoofd gesouffleerd door van dag tot dag, wetende dat alles wat je nodig hebt zich in de omhangbochel op je rug bevindt. Het is magie, je bent geen wandelaar meer, maar een pelgrim, en wellicht maakt het de eerste kilometers wel tot de mooiste van de camino.

En je bent een pelgrim, dat voel je als je een mede rugzakddrager een goede Camino wenst, dat voel je als je bij een hostel hartelijk wordt ontvangen, dat voel je als je voor een habbekrats drie gangen wegspoelt met een genoeglijke borrel, dat voel je wanneer je in het stapelbed verbeterde vingers in de oren drukt tegen het genadeloze gesnurk, dat voel je als je 's ochtends met een kop als een gypsie je rugzak in elkaar puzzelt, dat voel je als je op een geroosterde boterham kauwt en je afvraagt waarom een Spanjaard denkt dat je daar kilometers op kunt lopen, dat voel je als je de volgende ochtend op de volgende boterham kauwt en je weet dat hij gelijk heeft en dat voel je als Luigi uiteindelijk uitgeknuffeld is met Toos en jou een hanger over het hoofd trekt. Het is een bijzonder bestaan, de fysieke inspanning die je levert door je rugzak over toppen en door dalen te tillen, zonder het als een last te ervaren, sterker, je zou het niet zonder willen. De bijzondere en vaak diepe gesprekken die je met je buddy hebt. Het vertrouwen en gemak waarmee diezelfde buddy je langs de paden loodt. Paden die zeer gevarieerd zijn, evenals het weer, en je telkens door andere plaatsen leiden en je stevast bij een volgende hostel afleveren. Hostels die allemaal hun eigen charme hebben, maar waar het in alle gevallen goed toeven is, ondanks de vingers in de oren. Het maakt de Camino tot een fantastische belevenis waar iedereen je van alles over kan vertellen, maar die je alleen ter plekke ervaart!

Nu ik alle stof van mijn kleren heb geklopt, besef ik dat ik mijn moment bij het huis met het kruis heb beleefd. Het was sowieso een bijzondere dag. Aanvankelijk geschrokken van die langgerekte polonaise waarmee de dag begon, ben ik voor het eerst in die zo vermaarde vertraging gekomen. Daarnaast hadden wij een schelpmoment waarbij mijn inziens een mooie transformatie naar voren kwam, al denk ik niet dat iedereen dat echt in de gaten had.

's Avonds na de maaltijd zaten wij select nog vrolijk na te bieren, toen ons zonder mededogen de deur werd gewezen. Allesbehalve ontmoedigd zijn wij buiten gaan zitten en raakten in een bijzonder boeiend gesprek verstrikt. Tijdens dit gesprek vertelde ik dat ik een tijdje terug mijzelf voorgenomen heb mij niet meer te laten ringeloren door de dingen die ik niet meer kan, maar blij te zijn in de dingen die ik wel kan. Nu is dat een uit de kluiten gewassen dooddooener en ik zei het niet voor het eerst, maar deze keer zag ik het ook.

Ik realiseerde mij dat je met een visuele beperking de Camino op twee manieren kunt lopen. Je kunt het tot een mentale kwelling maken door je er continu van bewust te zijn dat je de Camino niet zelfstandig kunt lopen en op die manier nooit jezelf tegen kunt komen, daarbij in hevige frustratie balend van het feit dat anderen alles voor je moeten doen en je 's nachts iemand aan zijn grote teen moet trekken om op blaasledigingsexpeditie te gaan. Of je kunt blij zijn dat je überhaupt de Camino kunt lopen, jezelf bij tijd en wijle spiegelend in je buddy, genietend van de hulpvaardigheid en gezelligheid en jezelf complimenterend met de non-visuele lenigheid die je op de nachtelijke urinale zwerftocht langs het juiste sanitair leidt!

Wat hierbij tot mij doordrong, is dat ik de Camino zonder na te denken op de tweede manier beleef, maar thuis vrijwel alles via de eerste route benader. Dit inzicht, eigenlijk niet onbekend, is bijzonder stevig binnen gekomen en heeft mij niet meer losgelaten. Zodoende heb ik dit maar, naast een hoop nieuwe vrienden, van de Camino mee naar huis genomen. Inmiddels heb ik er vlijtig de tanden ingezet en het lijkt tot beweging te leiden. Waar het naar toe gaat, wachten wij maar even af. In theorie ongetwijfeld naar die andere uitgekauwde spirituele klassieker onvoorwaardelijk geluk, maar ik ben een praktisch mens en neem met minder genoegen!

Evelien van Soest (1985) uit Boxmeer, Noord-Brabant.

Sinds mijn geboorte ben ik slechtziend door de zeldzame oogaandoening Aniridie: in mijn beide ogen ontbreekt het regenboogvlies waardoor ik zeer lichtgevoelig ben en bijna altijd een zonnebril draag.

Ik heb veel problemen met mijn hoornvlies waardoor ik vertroebeld zie. Mijn gezichtsvermogen is ongeveer 5%.

Mijn motto is: 'Dromen, durven, waarmaken!'

Het lopen van de Camino betekent voor mij: even uit de dagelijkse routine stappen en thuiskomen bij mezelf. Al mijn hele leven probeer ik om te gaan met de consequenties van mijn visuele beperking. Dat maakt me zelfbewust in wat ik kan, nodig heb en wil bereiken. Ik ben een doorzetter en geniet van kleine dingen.

Toen ik de oproep van Camino Anders Bekeken zag wist ik meteen dat ik mee wilde gaan. De afgelopen jaren ben ik slechter gaan zien en daaraan probeer ik mij opnieuw aan te passen. Ik zoek ruimte en stabiliteit om mijn toekomst verder in te richten. Ik hoop dat deze uitdagende reis mij daarbij kan helpen.

Op de Camino wil ik vrij en onbevangen elke dag gaan wandelen en genieten van de natuur. Doordat ik op mezelf aangewezen zal zijn, wil ik proberen of ik mijn grenzen kan verleggen en vooral meer kan luisteren naar mijn gevoel.

Tijdens de reis ga ik zonder mijn blindengeleidehond op pad en laat ik mijn werk los. Als ik over enige tijd terug kan kijken op deze reis, hoop ik sterker te kunnen vertrouwen op mijzelf en mijn dromen waar te maken.

Haar ervaring november 2018

Camino Anders Bekeken is een uniek project waar je mag zijn wie je bent en de mogelijkheid krijgt om de rust en ruimte te vinden om je persoonlijkheid en verlangens te versterken. De visuele (en eventueel auditieve) beperking is ondergeschikt aan wat je samen onderneemt en deelt. Zo kun je werkelijk grenzen verleggen met je buddy en meer onbevangen zijn in het moment. Als groep kun je heel ver komen en er een geweldige tijd van maken.

De Camino was voor mij een kans om even uit de dagelijkse routine te stappen en thuis te komen bij mezelf. Tijdens de Caminoreis heb ik rust gevoeld en met een leeg hoofd ben ik teruggekomen. Ik durf nu sterker te vertrouwen op mezelf, maar ik ben er nog niet. Met de Camino heb ik de eerste stappen gezet. Ik voel de kracht, er gaat iets gebeuren.

De eerste stappen in Molinaseca waren een beetje onwerkelijk maar ook geweldig. Met een halfjaar voorbereidingstijd was het ineens zover. Mijn rugzak bleek veel te zwaar, dat viel behoorlijk tegen. Genieten deed ik wel, vanaf dag 1.

Ik leefde deze reis in het hier en nu. Er was geen stress, er moest niets. We hoefden alleen maar te wandelen. Dat was een verademing. Iedere dag was anders, iedere dag bracht mooie ontmoetingen en gesprekken en iedere dag wachtte ons wel ergens een verrassing. Het dragen van je rugzak voegt voor mij iets toe. Het versimpelt je leven, je bent onderweg met jezelf en alles wat je nodig hebt, niets meer en niets minder. Het 'buen camino' was een groet die fijn was om uit te spreken en te ontvangen. In het begin heb ik wel moeten wennen aan het ritme van dag tot dag.

Mooie momenten onderweg waren de schelpmomenten, waarin ieder een moment kreeg om met een grote schelp in zijn of haar hand te vertellen wat diegene wilde delen. Zo hebben we vele ervaringen en emotionele momenten gedeeld. Tijdens de schelpmomenten was er ruimte voor een lach en een traan. Na afloop kon ieder weer lichter verder op zijn reis. Tijdens de reis ben ik soms overvallen door gevoelens van confrontatie met mezelf. Die gevoelens zag ik niet aankomen en daar had ik ook niet altijd zin in. Maar het komt zoals het komt en ik leerde ze te accepteren, ze aandacht te geven. Die gevoelens mogen er zijn. Dat was mooi, maar het was ook het zwaarste aan de reis, afgezien van mijn zware rugzak dan.

De Camino heeft mijn hoofd leeggemaakt. Ik heb weer zin en kracht om dingen op te pakken. Ervaringen draag ik met me mee die me dagelijks vooruit helpen. Ik heb het gevoel dat ik er weer mag zijn. Ik ben in staat om compassie te hebben met mezelf en de rust te nemen om in het moment te zijn. De stappen die ik richting de toekomst wil gaan zetten zijn nu bespreekbaar geworden thuis. Ik kan nu aan mijn volgende doel werken.

HET TEAM: DE BUDDY'S

Carla Broers (1970) uit Alkmaar, Noord-Holland.

Het afgelopen jaar heb ik geleerd meer naar mijn gevoel te luisteren en dit heeft geresulteerd in een aantal keuzes die ik heb gemaakt. Ik merk dat ik daardoor nieuwe stappen zet in mijn leven, letterlijk en figuurlijk. Sinds ik hier bewuster mee omga heb ik al een tijdje de wens om een inspirerende wandeltocht te maken en toen zag ik een item over 'Camino Anders Bekeken' op RTV-NH. In deze oproep en op de website zie ik aspecten terug die mij nieuwsgierig maken. Hoe zou ik floreren in een dergelijke groep? Wat zou mijn bijdrage kunnen zijn aan het gezamenlijke doel van een nieuw te vormen groep? Wat zou ik kunnen ontdekken over mijzelf en wat is 'mijn weg'?

Motto: 'Voelen = zeker weten.'

Op fysiek, mentaal en sociaal gebied verwacht ik zoiets goed te kunnen volbrengen. Ik kan daardoor denk ik ook anderen begeleiden. Het teambelang staat wat mij betreft voorop: samen de finish halen. Ik ben iemand die daarbij anderen en de veiligheid in het oog houdt en het teambelang boven mijn eigen belang zal stellen.

Ik zie het buddyschap als een hulpvaardigheid waar de ander dat nodig heeft. Hij of zij geeft aan wat nodig is en ik help waar ik kan. Ik zie dit voor me als hulp door de hele dag heen. Bij de voorbereiding op de komende route, tot aan het opstaan de volgende dag. Mijn buddy heeft daarin de regie: hij of zij bepaalt waar ik kan ondersteunen. Ik kijk mee, letterlijk waar ik denk dat het nodig is. Hierin zullen we elkaar gaan leren kennen en ontdekken waar elkaars behoeftes liggen. Ook ikzelf zal af en toe hulp nodig hebben, we doen het samen.

Zolang we samen de ene voet voor de andere zetten zullen we de door ons gestelde doelen halen. Of het Santiago is, het volgende dorp of de volgende heuveltop; we komen er. Ik heb wel wat gewandeld in mijn leven maar de Camino: dat voelt anders. Als ik nu al denk aan de route die we samen gaan lopen krijg ik al kippenvel. Het feit dat velen vóór ons, allen met eigen intenties de route zijn gegaan is bijna iets magisch. Ik heb het gevoel dat het met elkaar voorbereiden, aangaan en volbrengen van deze reis iets is wat ons als mens zal verrijken. Ik verwacht dat het een reis wordt die we nooit zullen vergeten.

Haar ervaring november 2018

Hoe heb je CAB2018 in het algemeen ervaren?

Ik vond het een geweldige ervaring. Het was 'life-guidend'. Ik vind dat het richting heeft gegeven aan mijn leven, in het moment waarin ik nu sta. Ik heb de CAB2018 gemarkeerd als mijlpaal waarin ik terug en vooruit wilde kijken wat ik het voorafgaande jaar had bereikt en wat ik vanaf dan wilde gaan doen, voelen, weten.

Hoe was het leven als een pelgrim met verblijf in de herbergen, je eigen rugzak dragen, menu de peregrino, samen op pad met je buddy/wandelaar?

Ik ben iemand die erg goed op zichzelf kan zijn. Ik vind groepen leuk, maar de hele dag en weken lang? Tijdens deze reis heb ik me totaal vrij en veilig in een groep gevoeld: 24/7! Ik kon mezelf zijn, kon goed in het bijzijn van anderen functioneren en had onverwacht vrij weinig 'eigen tijd' nodig. Ik vond het eigenlijk bere-gezellig met elkaar. Het wandelen met zijn tweeën aan de ene kant en het met z'n twaalf in de herbergen klooiën met je spullen aan de andere kant vond ik leukste momenten van de dag. De aankomst in Santiago vond ik een mooi moment, ik was er klaar voor alhoewel ik nog wel weken door had willen en kunnen lopen. Het was daarom ergens ook jammer dat het voorbij was.

Wat is je meest inspirerende moment of ervaring?

Het zijn er meerdere maar om er een paar te noemen: De eerste nacht: ik werd wakker om een uur of twee en lag een tijdje wakker. Na een uur bedacht ik me dat slapen eigenlijk niet persé hoefde de komende weken. Als ik de komende tijd elk uur zou nemen zoals het zich aan zou dienen zou het pelgrimsleven het makkelijkst zijn en eenvoudig vol te houden. Toen ik dat bedacht had viel ik als een blok in slaap. Ook raakte ik erg geïnspireerd door de verhalen die we onderling deelden tijdens het wandelen met z'n tweeën. Ik ben geraakt door de verhalen van onze teamleden over hun persoonlijke leven. Van de wandelaars over het verlies van zicht en wat dat met zich meebrengt op fysiek maar ook op mentaal en sociaal vlak. Door samen dit avontuur te beleven in de voorbereiding en uitvoering ben ik geïnspireerd geraakt door de enorme veerkracht van onze teamleden. Hierdoor hebben wij met ons twaalf bewezen dat je samen echt verder komt en dingen aankunt die je eerder niet voor mogelijk hield.

Het thema was groeien/ontwikkelen en dat hebben we middels de koru weergegeven en meegedragen, hoe kijk je nu terug op het moment dat we deze aan elkaar maakten?

Ik vond dit een heel heftig moment. Ik ben enorm geraakt door de emoties die dit losmaakte bij iedereen en mede daardoor ook bij mezelf. Ik merkte dat dat me heel veel energie heeft gekost. Het stond bijna haaks op het gevoel wat ik tot dan toe ervaren had ondanks dat ik voelde dat het goed was ook dit te ervaren. Ik denk achteraf dat het

gevoel wat ik toen had, en het overweldigende karakter ervan, me weerhouden heeft om in het tweede gesprek in Ferreiros het achterste van mijn tong te laten zien. Ik vond het superfijn om te merken dat dat óók mocht.

Wat heb je 'geleerd'? Is er iets in gang gezet?

Ik heb geleerd dat ik niet aan mijn keukentafel had kunnen voorstellen wat het betekent om slechtziend, slechthorend, doof of blind te zijn. Door een aantal weken samen te leven en te reizen heb ik zoveel meer inzicht gekregen in het leven van een aantal van onze teamleden. Ik vind dat heel waardevol en ben hen daar enorm dankbaar voor. Ook is er, zoals ik al schreef, richting gegeven aan een persoonlijke groei die er al gaande was bij mezelf. Ik heb tijdens de CAB gemerkt dat ik het jaar ervoor op een goede manier aan mezelf heb gewerkt en dat dat me al heel veel heeft opgeleverd. Ik heb tijdens de CAB geleerd dat ik de lat voor mezelf niet zo hoog hoeft te leggen.

Wat vind je het succes van Camino Anders Bekeken?

Dat op basis van gelijkwaardigheid dit avontuur wordt aangegaan. Ik heb me nooit 'een verzorger' gevoeld maar altijd een teamlid. Ik had net als iedereen ook eigen persoonlijke doelen tijdens deze reis. Bij het samenstellen van het team, iedereen met zijn/ haar eigen doelen en intenties, heeft de organisatie uitstekend werk verricht met het selecteren van de teamleden.

Hoe was het om thuis te komen?

Het thuiskomen was heel fijn. Het was heerlijk om Bart weer te zien en weer thuis te komen. Ik kon mijn verhalen goed kwijt bij hem, andere familieleden en vrienden. Het was daarnaast dubbel omdat ik de gezelligheid van de groep ook miste en daarmee de 'Camino-bubbel': leven in het hier en nu, walk-eat-sleep-repeat.

Heb je nog andere opmerkingen die van belang zijn?

Vooral dat ik dankbaar ben dat ik lid mocht zijn van het CAB2018 team. Ik had dit voor geen goud willen missen!

Monique Olsder (1971) uit Alkmaar, Noord-Holland.

Tijdens een zeer drukke periode op mijn werk (najaar 2015) ben ik lange afstandspaden gaan lopen om zo meer rust te ervaren. Ik heb het Trekvogelpad gelopen en ben nu bezig met het Kustpad. Door het wandelen ben ik me meer bewust geworden van de omgeving en de natuur, kijk ik beter en ben ik meer in het 'hier en nu'. Ik ben persoonlijk heel benieuwd of deze ervaringen nog versterkt kunnen worden door de omgeving voor anderen te omschrijven en onder woorden te brengen en dit nog meer samen met anderen te delen.

Motto: 'Life begins at the end of your comfort zone'.

Ik vind het bijzonder om de Camino te lopen vanwege de combinatie van cultuur, natuur en historie en het gevoel van gemeenschappelijkheid en verbinding wat je denk ik zal ervaren met iedereen die de Camino loopt. Eigenlijk wilde ik de Camino bewaren voor later, maar nu ik deze zou kunnen lopen in een bijzondere groep, wil ik de kans niet laten schieten. Mijn verwachting is dat het een hele bijzondere tijd en een zeer waardevolle

herinnering voor het leven zal worden. Het gezamenlijke doel, de gesprekken met mensen die ik nu nog niet ken, de omgeving, maar ook de tegenslagen (die we ook geheid zullen hebben) zullen daarbij verwacht ik het teamgevoel versterken en zullen de Camino voor mij een nog specialere ervaring maken dan wanneer ik deze alleen zou lopen.

Haar ervaring november 2018

*Hoe heb je CAB2018 in het algemeen ervaren?
Erg bijzonder.*

Hoe ben je eraan begonnen met de voorbereiding?

Geregeld wandelen met bepakking, een keer het buddy-en geoefend met een wandelaar.

*Hoe voelden de eerste stappen in Molinaseca?
Prima.*

*Hoe was het leven als een pelgrim met verblijf in de herbergen, je eigen rugzak dragen, menu de peregrino, samen op pad met je buddy/wandelaar?
Goed, mits ik wat tijd voor mezelf af en toe had.*

*Hoe was de aankomst in Santiago?
Bijzonder, er viel een last van mijn schouders.*

*Wat is je meest inspirerende moment of ervaring?
Bepaalde gesprekken die ik met mensen heb gevoerd en een ontmoeting met iemand van buiten de groep.*

Het thema was groeien/ontwikkelen en dat hebben we middels de koru weergegeven en meegedragen, hoe kijk je nu terug op het moment dat we deze aan elkaar maakten?

Mooi, ook omdat iedereen zich open en kwetsbaar opstelde.

Wat heb je 'geleerd'? Is er iets in gang gezet?

Dat groepsreizen voor meer dan een paar dagen niet echt mijn ding is, dat ik bij mezelf kan blijven als iedereen in een 'hallelujah-stemming' is en ik dat niet zo voel, dat ik een pelgrimspad in de toekomst als vrouw alleen kan en waarschijnlijk ook ga doen (maar dan misschien naar Italië), dat er weer wat verwerking van mijn verleden heeft plaats gevonden, en dat ik een beter zicht heb op wat in de toekomst wil doen.

*Hoe was het om thuis te komen?
Erg wennen.*

Joost van Uijtert (1969) uit Geffen, Noord-Brabant.

Ik heb mooie verhalen over de eerdere Camino's van Camino Anders Bekeken gehoord en ben hierdoor getriggerd. Zelf houd ik van wandelen en ga graag een uitdaging aan. Het spreekt mij aan dat je ruim 2 weken intensief met elkaar optrekt en hierbij voor een ander een aanvulling kan/mag zijn.

Motto: 'Zonder stappen zetten kom je niet vooruit!'

Naar mijn mening ben ik een goede buddy omdat ik luister naar wat de ander nodig heeft, maar ook de ander een stapje verder kan laten gaan als hij of zij dat wil proberen. Daarnaast kan ik ook genieten van de stilte en daarmee de ander de kans geven om ook te genieten dan wel dingen te overdenken. Ben van nature eenzorger, wil het de ander naar de zin maken zonder betuttelend of te gedienschtig te zijn. Het zal voor mij wel een uitdaging zijn om ook momentjes voor mijzelf te nemen.

Wat ik meebreng is een gezonde dosis aan humor, een luisterend oor, waarbij ik ook door zal vragen en analyseren leuk vind. Ik ben iemand die de ander durft uit te dagen om iets te proberen. Ik ben een echte aanpakker.

Voor mijzelf zal het een uitdaging zijn of ik deze periode zonder de aanwezigheid van mijn thuis aankan. Ik wil dit graag 'kunnen' om eens andere uitdagingen, bijvoorbeeld in een paar weken vanuit Italië naar Nederland fietsen, aan te gaan. Daarnaast hoop ik een bijdrage te mogen leveren aan het verleggen van grenzen/bevestiging van de mogelijkheden voor de slechtzienden. Wat ik hier voor mezelf uit wil halen is het door de ogen van de ander naar bepaalde zaken te leren kijken en hulp/tips te krijgen in het loslaten.

Zijn ervaring november 2018

Hoe heb je CAB2018 in het algemeen ervaren?
 Prachtige ervaring. Dankbaar dat ik mee mocht.

Hoe ben je eraan begonnen met de voorbereiding?
 Laatste weken een aantal keer 15 km of meer gaan lopen.

Hoe voelden de eerste stappen in Molinaseca?
 Spannend maar wel goed, ik had er zin in.

Hoe was het leven als een pelgrim met verblijf in de herbergen, je eigen rugzak dragen, menu de peregrino, samen op pad met je buddy/wandelaar?
 Leuk, het kostte mij geen moeite, was gezellig, mooie ontmoetingen.

Hoe was de aankomst in Santiago?
 Deed mij niet zo veel, vond de aankomst wat matjes.

Wat is je meest inspirerende moment of ervaring?
 Dat vind ik moeilijk uit te drukken in één moment. Het geheel, de intense gesprekken, de moeilijke stukken die we samen gelopen hebben. Maar ook de ontmoetingen met andere pelgrims.

Het thema was groeien/ontwikkelen en dat hebben we middels de koru weergegeven en meegedragen, hoe kijk je nu terug op het moment dat we deze aan elkaar maakten?

Ik vond het fijn om van een ieder zijn of haar verhaal er achter te horen, voor mij werd toen de groep nog hechter. Ik hoorde ook het verhaal van de buddy's die ik tijdens onze tocht slechts beperkt heb gesproken.

Wat heb je 'geleerd'? Is er iets in gang gezet?

Dat ik op de goede weg zit: ik heb oog voor de ander, kan zorgen, ik oprecht geïnteresseerd ben in de ander, geniet als een ander groeit. Hierbij kan ik ook loslaten, zowel dat ik van huis kan zijn en iets voor 'mijzelf' doen. Als ook de ander laten proberen zonder het over te nemen of de ander te verbeteren.

Joke Franken (1969) uit Zutphen, Gelderland.

Met het bericht op Facebook van Camino Anders Bekeken vallen een aantal dingen op zijn plek: het lopen van de Camino fascineert mij al vanaf eind lagere school, bij aanvang van mijn studie heb ik gezegd dat ik na mijn studie een pelgrimspad zou gaan lopen. Daarnaast ben ik graag van betekenis voor een ander. Mijn hart maakte dan ook een sprongetje, mijn ogen gingen stralen en mijn lijf danste die hele dag! En dat doet het nog steeds. Zeker nu ook het thuisfront mijn enthousiasme heeft geproefd en mij aanspoort om er nu voor te gaan.

Motto: 'Stap voor stap, licht reizen en stilstaan bij dat wat op mijn pad komt.'

Het lopen van de Camino betekent voor mij een wens die uitkomt, al van jongs af aan heeft dit mij aangetrokken. Ik wandel graag, zoek met regelmaat de stilte op in de natuur of in retraiteweekenden om te reflecteren, op te laden. Ik zie het leven als een reis waarin ik met verschillende reisgezelschappen (gezin, familie, werk, studie) onderweg ben.

Onderweg kom ik op plaatsen waar ik kan genieten, actief kan zijn, tot rust kan komen. Soms is de weg vlak en gaat de reis voorspoedig, soms reis ik door het mulle zand, soms zie ik door de bomen het bos niet meer. Vaak gaat de weg ook over bergtoppen met prachtige vergezichten.

Om een deel van mijn levensreis te lopen met de groep van Camino Anders Bekeken betekent voor mij het vervullen van mijn wens, maar ook de wereld een stukje mooier maken door het begeleiden van een medemens op een deel van zijn pad. Het betekent ook mijn levenservaringen delen, maar ook luisteren naar de ervaringen van anderen, een spiegel zijn voor anderen, maar ook zelf een spiegel voorgehouden worden en leren van de ander. Dit geeft ook mijn verwachting weer die ik heb voorafgaand aan de reis. Verder zal het voor mij persoonlijk ook een afsluiting zijn van een drukke periode door mijn studie, en een reis als overgang naar een volgende levensfase.

'Zwerfer, er is geen pad. Gaandeweg leg jij het pad.' ~ Antonio Machado

Haar ervaring november 2018

Ik heb CAB2018 ervaren als een goed georganiseerde, bijzondere, inspirerende, waardevolle tocht met een groep mooie mensen. Nadat ik wist dat ik mee mocht lopen, ben ik gestart met trainen in de sportschool om vooral mijn kuiten wat beter te trainen en mijn rug sterker te maken. Daarnaast ben ik frequenter gaan wandelen. Verder heb ik zorgvuldig nagedacht over de materiële zaken die ik mee zou nemen. Onderdeel van mijn motto was 'licht reizen', waarbij ik mijzelf een maximum van 10 kilo had toegestaan. Met een 9,6 kilo zat ik hier onder en dit heeft ook gemaakt dat ik mijn backpack niet als last ervaren heb tijdens de tocht. In verband met familieomstandigheden was de training in de maanden augustus en september minimaal; echter gebleken is dat met een goede basisconditie de tocht zeker goed te lopen is geweest.

De eerste stappen in Molinaseca voelden bijzonder. Het feit dat ik echt op pad ging voelde op dat moment onwerkelijk. Vanaf mei heb ik er naar uitgekeken en was mijn reis al gestart, maar met die eerste stappen vanaf het terras in Molinaseca was de Camino echt begonnen. Aan het leven als pelgrim kon ik snel wennen. Nadat de eerste stappen op de Camino waren gezet, heb ik mij al snel kunnen voegen naar het ritme van de dag: opstaan, inpakken, op weg gaan, stap voor stap, lopen, aankomen, eten, slapen. In de eenvoud van dit ritme was ruimte voor ontmoeten en ontmoeten, stil zijn, mooie gesprekken, samen oplopen, genieten, loslaten, omarmen, verwonderen, zijn.

Ik heb ervaren dat ik goed om kon gaan met de onwetendheid die de Camino met zich meebrengt: je weet 's ochtends niet waar je 's avonds slaapt, je weet niet wat en wie je tegenkomt, je kent niet de gesteldheid van het pad, je weet niet of je met zon of regen reist en wat je te eten krijgt. Ik was verrast, heb mij verwonderd en heb vooral GENOTEN!

Het reizen met de rugzak is mij goed bevallen; door bewust licht te reizen heb ik de rugzak niet als last ervaren. Het heeft me er bewust van gemaakt dat ik niet veel nodig heb. Het samen op pad gaan heb ik als zeer fijn ervaren; de afwisseling door de dagen heen waren daarin prettig. Ik heb ervaren dat ik met iedereen lekker kon lopen, snel op elkaar afgestemd was in het begeleiden met lintje, beugeltje of stok, en ook in wat de ander nodig had in 'ondertiteling' van de route of omgeving.

De aankomst in Santiago heb ik ervaren als iets magisch. Ik vond het bijzonder om door de oude straatjes richting het plein te lopen. Iedere stap bewust gezet, in de wetenschap dat vele mensen hiervoor ook gelopen hebben, wetend dat iedere stap betekende dat ik er was, aangekomen was, het had gehaald, een opdracht voltooid, maar ook het gemis van de mensen thuis die me nabij zijn, van Annet die er niet bij kon zijn, en weten dat het ook het einde betekende van CAB2018. Ik ben twee keer teruggegaan naar het plein om daar te zitten en de positieve energie te voelen van de aankomst en aanwezigheid van medepelgrims. Bijzonder om die warmte en verbinding te voelen met mede-mensen die je helemaal niet kent. De verbondenheid als pelgrim maakt het heel bijzonder.

De meest inspirerende ervaringen met de groep waren het Koru-moment en de schelp-momenten. Hierin heb ik sterk de verbondenheid van de groep ervaren, het vertrouwen, de openheid waarmee ieder zijn verhaal heeft kunnen vertellen en de gesprekken die daaruit volgden tijdens de wandelingen. Persoonlijke momenten van inspiratie waren die momenten waarbij ik, aan het einde van een dagtocht, even alleen heb kunnen zitten zoals in O Cebreiro, Ferreiros, en op het plein in Santiago. Gewoon zitten, voelen, ervaren, zijn, en daarin veel kracht ervaren.

Het moment waarop ik, samen met Carla, de Koru-rol maakte, herinner ik me als een moment met veel emoties vanuit ieders verhaal. We verbonden in dit moment letterlijk onze verhalen met elkaar. Tussen het moment van verbinden/oprollen en weer uitrollen hebben we gelopen, gesprekken gevoerd en hebben we allemaal weer een groei (groot of klein) doorgemaakt. Ik heb het mooi gevonden om dit met elkaar op deze wijze te symboliseren.

Mijn motto vooraf was 'stap voor stap, licht reizen, en stilstaan bij dat zich aandient in het leven'. In de periode voorafgaand aan de Camino, ben ik de dingen al meer in mijn eigen ritme gaan doen en ben ik bezig geweest om bepaalde ballast achter me te laten en me minder te laten beïnvloeden door situaties uit het verleden. Ook de periode rondom het overlijden van mijn schoonvader, net voor de Camino, heb ik vanuit dit motto doorleefd. Door vanuit dit motto te leven, merk ik dat meer bij mijzelf blijf en daardoor krachtiger ben.

Het betekent voor mij ook grenzen aangeven, hulp vragen en voor mij laten zorgen. Vanuit mijn overlevingsstrategie zijn dat de dingen die ik niet snel doe. Het zijn thema's waar ik tijdens de Camino regelmatig over sprak en die mij laten nadenken over het familiesysteem waarin ik ben geboren en opgegroeid. En hoe bagage ontvangen en meegedragen uit dit systeem doorwerkt in mijn handelen, gezin, relatie met mijn dochters. Het nadenken, lezen en schrijven hierover is niet gestopt na de aankomst in Santiago. Er zit volop beweging in het proces van accepteren en mildheid, loslaten en omarmen. Stap voor stap.

Het was de eerste keer dat ik met een groep 'vreemde' mensen zolang weg ging. Het heeft mij laten inzien dat ik ook dan mijzelf kan zijn, mij vertrouwd voel in een groep en ook als 'stille kracht' van waarde kan zijn.

Het succes van Camino Anders Bekeken is allereerst dat het mogelijk wordt gemaakt voor visueel beperkten om deze tocht te kunnen lopen. Daarnaast vind ik het ontzettend gaaf en waardevol dat tijdens het lopen de goede gesprekken gevoerd kunnen worden die leiden tot persoonlijke ontwikkeling door reflectie, diepgang, verbondenheid, humor, relativering. En dit 'gewoon' door samen op pad te gaan, te wandelen, te delen, te luisteren, samen te zijn met de ander. Ik vind (deelname aan) Camino Anders Bekeken persoonlijk leiderschap in optima forma, waaraan inhoud en vorm gegeven wordt door de individuen (wandelaars en buddy's) en de groep als geheel met dat wat zich aandient. Dit is de kracht van Camino Anders Bekeken.

Rest mij hier te zeggen dat ik ontzettend dankbaar ben dat ik mee mocht, dat ik jullie als organisatie blijf volgen en zal promoten, jullie heel veel succes wens bij het organiseren van CAB2019 en daar waar nodig hulp wil bieden.

STICHTING ANDERS BEKEKEN

Camino Anders Bekeken is een initiatief van Stichting Anders Bekeken. Jantina de Vries, Séverine Kas en Gert-Jan de Hoon namen de organisatie van de voorbereiding en de pelgrimstocht in Spanje voor hun rekening. Als ervaringsdeskundigen op het gebied van pelgrimeren en wandelen enerzijds, en het leven met een visuele beperking anderzijds, vormen zij een uitstekend team om dit project handen en voeten te geven. Sofie Mangnus was betrokken bij de voorbereiding in Nederland.

Séverine Kas (1976) is slechtziend en slechthorend (syndroom van Usher) en heeft de kracht van de Camino in 2015 letterlijk ervaren. "Het lopen van de Camino heeft me gebracht dat ik heus wel uitdagingen aan kan gaan, dat het eigenlijk ook niet eens erg is dat ik niet meer in m'n eentje op expeditie kan. Het is eigenlijk wel leuk met z'n tweeën of meerderen. Mijn hernieuwd zelfvertrouwen maakt Usher minder aanwezig, of wellicht beter bij mezelf passend... dus dat ik weer met een lach naar mezelf en anderen kan kijken. Ik heb het gevoel content te zijn met de ervaringen en belevenissen die ik mee maak." Noem de Camino en je tovert op het gezicht van Séverine een glimlach. Zij gaat mee als slechtziende ervaringsdeskundige.

Jantina de Vries (1975) ging in 2016 mee als buddy. De nieuwsgierigheid naar hoe het zou zijn om een tijdje al wandelend onderweg te zijn op een bijzonder pad met alleen het hoognodige op je rug, won het van de aarzeling om ruim twee weken met een groep onbekenden op te trekken. Het werd een onvergetelijke ervaring. "Wat was het mooi om met elkaar op te trekken. Wat was het mooi om het leven samen te delen: naar elkaar omzien, voor elkaar zorgen, samen eten, de slaapzaal delen met alle (on)gemakken van dien, je tempo aanpassen, samen lachen en huilen, te geven en te ontvangen. Ik had het niet willen missen."

Gert-Jan de Hoon (1966) wandelde de Camino als pelgrim voor de eerste keer in 2005. De Camino riep hem sindsdien terug om te blijven wandelen. Over zijn ervaringen schreef hij het boek Een pelgrimstocht naar Santiago. Hij heeft een eigen bedrijf Voyage Beyond en als coach wandelt hij met groepen en individuen in Nederland en in het buitenland en de Camino in Spanje (Camino Coaching). Gert-Jan is mede-oprichter van Stichting Anders Bekeken.

SPONSOREN EN DONATEURS

Camino Anders Bekeken is enkel en alleen mogelijk door financiële ondersteuning van sponsors, donateurs en particuliere bijdragen.

Voor CAB2018 spreken wij onze dank uit aan de volgende organisaties:

- Groningse Blindenstichting (Groningen)
- Landelijke Stichting voor Blinden en Slechtzienden (Ede)
- Rotterdamse Stichting Blindenbelangen (Rotterdam)
- Stichting Blindenbelangen (Grave)
- Stichting Blindenhulp (Den Haag)
- Stichting Blinden-Penning (Amsterdam)

En de particuliere donateurs die Camino Anders Bekeken een warm hart toedragen.

Aankomst met Koru op Praza Obradoiro in Santiago

*Vertrek op Schiphol
Maandag 8 oktober 2018*

*Halverwege bij de 100 km wegwijzer
Woensdag 17 oktober 2018*